

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación Análise 5º Grao Profesional

Modelo. Programación. MD85PRO01. 01/09/2017. 1

Departamento de Fundamentos de Composición

CURSO 2018-19

Índice

1.	Introdución.....	3
2.	Metodoloxía.....	6
3.	Atención á diversidade.....	7
4.	Temas transversais.....	10
	4.1 Educación en valores.....	10
	4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s).....	14
5.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	15
6.	Secuenciación do curso.....	16
	6.1 Curso: 5º GRAO PROFESIONAL.....	16
7.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	29
8.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	30
9.	ANEXOS.....	32
	9.1 Probas de acceso 1º de grao profesional.....	32
	9.2 Probas de acceso a outros cursos.....	32
	9.3 Criterios para a obtención dos premios fin de grao.....	32

1. **Introdución**

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música dispón no seu CAPÍTULO I a finalidade e a organización de ditas ensinanzas. No seu artigo 3º “Obxectivos Xerais” especifica as seguintes capacidades a desenvolver polo alumnado relacionadas coa materia desta programación:

- a) Analizar e valorar a calidade da música
- b) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- c) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.

Ademais, no CAPÍTULO II, no artigo 6º “Obxectivos Específicos” establece a adquisición das capacidades seguintes:

- Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos distintos contextos históricos.

Por último, esta materia establécese no artigo 7º como materia común a tódalas especialidades instrumentais e ao canto.

PRINCIPIOS XERAIS DA MATERIA

- O nivel técnico e interpretativo do alumnado nos dous últimos cursos de grao profesional permítelle traballar cun repertorio de obras cuxas dimensións formais, complexidade harmónica, polifónica e de elaboración temática e variedade estilística e estética, que fan necesario afondar nos principais elementos e procedementos da linguaxe musical e a súa relación coas distintas técnicas compositivas, co fin de avanzar na comprensión das devanditas obras sen que sexa imprescindible desenvolver as técnicas de escritura. Este

avance pódese realizar a través da análise como ferramenta imprescindible para o futuro profesional do estudante.

- Esta materia está pensada para subministrar o coñecemento teórico dos principais elementos e procedementos compositivos e tamén factores de tipo histórico, para permitirlle afrontar a análise dende aqueles puntos de vista que sexan máis relevantes.
- Toda obra de arte musical, en similitude coa linguaxe, está composta a partir dunha serie de elementos morfolóxicos e procedementos sintácticos. Esta similitude permite que á música se lle poidan aplicar os criterios da lingüística que supoñen unha vía fecunda de cara ó coñecemento. Os criterios de sincronía (mutua relación dos elementos da obra) e diacronía (a evolución destes no tempo) son, quizais, os que mellor se adaptan á análise musical. É importante a valoración de toda obra musical como pertencente a un estilo ou a un autor e a unha época, que só adquiren a súa dimensión cando se relacionan intimamente cos estilos ou as épocas anteriores e posteriores.
- A análise está concibida como materia común para todas as especialidades nos dous últimos cursos do grao profesional. Aínda que presente dende o inicio dos estudos musicais nun nivel básico ou elemental, o grao de complexidade da análise que o profesor/a leven a cabo terá que gardar a proporción necesaria cos coñecementos que posúa o alumnado, concentrando a atención no recoñecemento dos elementos temáticos, fraseolóxicos, etc., e que a súa comprensión sexa indispensable para interpretar correctamente as obras, evitando tecnicismos que poidan resultar incomprensibles.
- Os contidos abranguen, por conseguinte, todos aqueles conceptos referidos aos elementos integrantes da nosa linguaxe musical (sen descartar referencias a músicas non occidentais), cun coñecemento teórico básico da música que vai dende o gregoriano ata a actualidade, e con carácter procedimental, tamén a análise de obras dos períodos da práctica tonal (Barroco, Clasicismo e Romanticismo), co fin de poder observar con gran

perspectiva o contexto diacrónico. Para iso, a análise deberase centrar no estudo dun número de obras representativas dos períodos e dos estilos que, traballadas tan profundamente como sexa posible, deberán achegar unha ampla visión das técnicas musicais occidentais, así como os criterios metodolóxicos que se poderán aplicar a análise doutras obras.

- Pola súa parte, os procedementos diríxense á asimilación teórica dunha serie de coñecementos técnicos ou estilísticos que se deberán recoñecer nas obras musicais mediante a análise de partituras e mediante a identificación auditiva dos elementos e procedementos estudados, así como unha práctica instrumental básica destes que conduza á súa interiorización.

CONEXIÓN CON OUTROS ESTUDOS

Esta materia xustifícase como materia común a tódalas especialidades instrumentais nos cursos 5º e 6º de grao profesional por:

- A presenza en tódalas probas de acceso ó grao superior dunha proba de análise.
- Contemplar tódalas especialidades do grao superior a materia de análise como materia troncal (agás en composición, dirección de coro e dirección de orquestra na que figura como materia propia da especialidade) en tódolos cursos.
- Resultar un reforzo para o alumnado para acadar unha interpretación artística de calidade.
- Servir como aplicación dos coñecementos adquiridos nos cursos anteriores do grao medio, especialmente os referidos á linguaxe musical e á práctica harmónica.

2. Metodoloxía

DESEÑO DAS ACTIVIDADES

- Explicación por parte do profesor do tema correspondente, ben a través do libro de texto, por apuntes ou fotocopias.
- Exemplos prácticos relacionados co tema traballados no encerado.
- Traballo analítico de partituras adecuadas ós contidos estudados.
- Audición dunha obra ou fragmento de estilo clásico e posterior debate sobre a súa estrutura formal.
- Interpretación no piano de esquemas, elementos e procedementos estudados.
- Traballo de análise de partituras na casa e corrección das mesmas na clase seguinte. Dita corrección poderá ser: Individual (a lo menos cada 15 días) e Colectiva
- Audición dun fragmento ou obra proposta polo profesor para demostra-la comprensión dos seus distintos parámetros analíticos e o recoñecemento da súa estrutura formal.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS

- Realización de traballos monográficos
- Audición de obras de diferentes épocas que inclúan os contidos do curso ademais de outros novos.
- Asistencia habitual a concertos
- Visualización de obras en vídeo que de algún xeito poidan estar relacionadas cos contidos de estudio
- Asistencia a cursos monográficos relacionados cos contidos

AGRUPAMENTOS

- Grupos de 15/1 dúas veces por semana 1 hora cada sesión de clase

ESPAZOS

- Aula de 30 metros cadrados

3. Atención á diversidade

Considerase alumnado con necesidade específica de apoio educativo, aquel que, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, polas altas capacidades intelectuais, por terse incorporado tarde ó sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia escolar, require unha atención educativa diferente á ordinaria para que poda alcanzar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.

ALUMNADO QUE PRESENTA NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS (ANEE)

Entendese por alumnado que presenta necesidades educativas especiais o que requira, por un período da súa escolarización ou ó longo de toda ela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas da discapacidade ou trastornos graves de conduta. Considérase ANEE cando amosa as seguintes características:

- Alumnos con dificultades de comunicación e linguaxe.
- Alumnado con discapacidade intelectual.
- Alumnado con hiperactividade e/ou déficit de atención.
- Alumnado con autismo.
- Alumnado con síndrome de DOWN.
- Alumnos con minusvalías físicas: adaptarse o espazo na aula e facilitarase o acceso á mesma.

ALUMNADO CON DIFICULTADES ESPECÍFICAS DE APRENDIZAXE

Considérase que unha alumna ou un alumno presenta dificultades específicas de aprendizaxe cando o seu rendemento en relación á adquisición e uso dunha ou varias das capacidades de comprensión e expresión oral, lectura, escritura, razoamento e cálculo matemático é significativamente discrepante co seu potencial de aprendizaxe.

Conceptualmente, desde un punto de vista amplo, os trastornos da aprendizaxe (TA) defínense en base a un rendemento escolar por debaixo do esperado nas capacidades para a lectura, o cálculo e/ou a expresión escrita, tendo en conta a idade cronolóxica do alumnado, a súa escolarización e o seu nivel intelectual, que interfire negativamente no desenvolvemento do Proceso curricular e/ou nas actividades cotiás que requiren a adquisición das anteditas destrezas.

A resposta educativa axeitada aos TA vai consistir, pois, en detectar cales son as axudas que necesitan os estudantes para progresaren na súa aprendizaxe e empregar estas axudas en prol das necesidades inicialmente avaliadas.

ALUMNADO CON ALTAS CAPACIDADES INTELECTUAIS

Unha alumna ou un alumno presenta altas capacidades intelectuais cando manexa e relaciona, de maneira simultánea e eficaz, nun nivel sensiblemente superior á media, recursos cognitivos verbais, numéricos, lóxicos, memorísticos, espaciais e creativos.

Considérase alumnado con sobredotación intelectual cando amosa as seguintes características: unha capacidade intelectual moi superior á esperada para a súa idade, unha alta creatividade e un alto grao de motivación e perseveranza.

Así, das persoas talentosas afírmase que mostran habilidades excepcionais en áreas moi concretas, polo que se caracterizan pola súa competencia específica.

Das persoas precoces destacan as aprendizaxes temperás, xa que manifestan unha competencia específica prematura, das que dicimos que son un prodixio, sinalamos que conseguen produtos inimaxinables e destacados para a súa idade.

Na elaboración das adaptacións curriculares individuais de alumnado con sobredotación, o máis frecuente é o uso de dous tipos de estratexias:

As adaptacións curriculares de ampliación ou enriquecemento vertical: consisten en aumentar a cantidade de contidos por aprender nunha ou varias áreas.

A ampliación curricular de enriquecemento horizontal: o aumento cuantitativo de contidos queda nun segundo lugar, mentres que prevalece a súa profundidade e a realización de interconexións entre os contidos que se aprenden.

ALUMNADO DE INCORPORACIÓN TARDÍA (PROCEDENTE DO ESTRANXEIRO)

A chegada de poboación de orixe estranxeira á nosa Comunidade Autónoma, así como o retorno de emigrantes galegos e das súas familias, está a incidir notablemente na evolución da diversidade na nosa poboación escolar, de xeito que proporcionar unha resposta educativa a este alumnado convértese nunha liña prioritaria de actuación.

Adoptaranse cantas medidas se consideren necesarias para proporcionar a debida atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro que presente todas ou algunha das seguintes circunstancias: descoñecemento das dúas linguas oficiais de Galicia, desfase curricular significativo, graves dificultades de adaptación. Estas medidas poderán ser tanto de tipo curricular como organizativo, irán dirixidas a todo o alumnado que conte cunha idade comprendida entre os tres anos e o límite da escolarización obrigatoria.

ALUMNADO CON NECESIDADES ESPECÍFICAS DE APOIO EDUCATIVO POR CONDICIÓN PERSOAIS OU DE HISTORIA ESCOLAR

Un alumno ou alumna pode presentar necesidade específica de apoio educativo derivada de condicións persoais ou de historia escolar cando manifesta dificultades na evolución das súas aprendizaxes e na adquisición de obxectivos e competencias por motivos de saúde, por pertenza a determinados grupos sociais ou minorías étnicas, por situacións socioculturais desfavorables, por escolarización desaxustada ou pola combinación de varios dos motivos mencionados.

Entre este alumnado inclúese aquel que presenta un retraso escolar significativo nunha ou en varias áreas ou materias, cun desfase curricular xeral de dous ou máis cursos ou niveis, e este non poida explicarse por necesidades educativas especiais, nin por dificultades específicas de aprendizaxe, nin por incorporación tardía ao sistema educativo. Entre este alumnado podemos considerar:

- Alumnado en situación de absentismo, abandono escolar temperán e/ou desescolarización.
- Alumnado que precisa atención educativa hospitalaria e domiciliaria.
- Alumnado menor sometido a medidas de responsabilidade penal.
- Alumnado sometido a medidas de protección e tutela.
- Alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar.
- Alumnado pertencente a familias itinerantes.
- Atención educativa a xoves embarazadas.

4. Temas transversais

4.1 Educación en valores

Considerase alumnado con necesidade específica de apoio educativo, aquel que, por presentar necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, polas altas capacidades intelectuais, por terse incorporado tarde ó sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia escolar, require unha atención educativa diferente á ordinaria para que poda alcanzar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.

ALUMNADO QUE PRESENTA NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS (ANEE)

Entendese por alumnado que presenta necesidades educativas especiais o que requira, por un período da súa escolarización ou ó longo de toda ela, determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas da discapacidade ou trastornos graves de conduta. Considérase ANEE cando amosa as seguintes características:

- Alumnos con dificultades de comunicación e linguaxe.
- Alumnado con discapacidade intelectual.
- Alumnado con hiperactividade e/ou déficit de atención.
- Alumnado con autismo.
- Alumnado con síndrome de DOWN.
- Alumnos con minusvalías físicas: adaptarse o espazo na aula e facilitarase o acceso á mesma.

ALUMNADO CON DIFICULTADES ESPECÍFICAS DE APRENDIZAXE

Considérase que unha alumna ou un alumno presenta dificultades específicas de aprendizaxe cando o seu rendemento en relación á adquisición e uso dunha ou varias das capacidades de comprensión e expresión oral, lectura, escritura, razoamento e cálculo matemático é significativamente discrepante co seu potencial de aprendizaxe.

Conceptualmente, desde un punto de vista amplo, os trastornos da aprendizaxe (TA) defínense en base a un rendemento escolar por debaixo do esperado nas capacidades para a lectura, o cálculo e/ou a expresión escrita, tendo en conta a idade cronolóxica do alumnado, a súa escolarización e o seu nivel intelectual, que interfire negativamente no desenvolvemento do Proceso curricular e/ou nas actividades cotiás que requiren a adquisición das anteditas destrezas.

A resposta educativa axeitada aos TA vai consistir, pois, en detectar cales son as axudas que necesitan os estudantes para progresaren na súa aprendizaxe e empregar estas axudas en prol das necesidades inicialmente avaliadas.

ALUMNADO CON ALTAS CAPACIDADES INTELECTUAIS

Unha alumna ou un alumno presenta altas capacidades intelectuais cando manexa e relaciona, de maneira simultánea e eficaz, nun nivel sensiblemente superior á media, recursos cognitivos verbais, numéricos, lóxicos, memorísticos, espaciais e creativos.

Considérase alumnado con sobredotación intelectual cando amosa as seguintes características: unha capacidade intelectual moi superior á esperada para a súa idade, unha alta creatividade e un alto grao de motivación e perseveranza.

Así, das persoas talentosas afírmase que mostran habilidades excepcionais en áreas moi concretas, polo que se caracterizan pola súa competencia específica.

Das persoas precoces destacan as aprendizaxes temperás, xa que manifestan unha competencia específica prematura, das que dicimos que son un prodixio, sinalamos que conseguen produtos inimaxinables e destacados para a súa idade.

Na elaboración das adaptacións curriculares individuais de alumnado con sobredotación, o máis frecuente é o uso de dous tipos de estratexias:

As adaptacións curriculares de ampliación ou enriquecemento vertical: consisten en aumentar a cantidade de contidos por aprender nunha ou varias áreas.

A ampliación curricular de enriquecemento horizontal: o aumento cuantitativo de contidos queda nun segundo lugar, mentres que prevalece a súa profundidade e a realización de interconexións entre os contidos que se aprenden.

ALUMNADO DE INCORPORACIÓN TARDÍA (PROCEDENTE DO ESTRANXEIRO)

A chegada de poboación de orixe estranxeira á nosa Comunidade Autónoma, así como o retorno de emigrantes galegos e das súas familias, está a incidir notablemente na evolución da diversidade na nosa poboación escolar, de xeito que proporcionar unha resposta educativa a este alumnado convértese nunha liña prioritaria de actuación.

Adoptaranse cantas medidas se consideren necesarias para proporcionar a debida atención educativa ao alumnado procedente do estranxeiro que presente todas ou algunha das seguintes circunstancias: descoñecemento das dúas linguas oficiais de Galicia, desfase

curricular significativo, graves dificultades de adaptación. Estas medidas poderán ser tanto de tipo curricular como organizativo, irán dirixidas a todo o alumnado que conte cunha idade comprendida entre os tres anos e o límite da escolarización obrigatoria.

ALUMNADO CON NECESIDADES ESPECÍFICAS DE APOIO EDUCATIVO POR CONDICIÓN PERSOAIS OU DE HISTORIA ESCOLAR

Un alumno ou alumna pode presentar necesidade específica de apoio educativo derivada de condicións persoais ou de historia escolar cando manifesta dificultades na evolución das súas aprendizaxes e na adquisición de obxectivos e competencias por motivos de saúde, por pertenza a determinados grupos sociais ou minorías étnicas, por situacións socioculturais desfavorables, por escolarización desaxustada ou pola combinación de varios dos motivos mencionados.

Entre este alumnado inclúese aquel que presenta un retraso escolar significativo nunha ou en varias áreas ou materias, cun desfase curricular xeral de dous ou máis cursos ou niveis, e este non poida explicarse por necesidades educativas especiais, nin por dificultades específicas de aprendizaxe, nin por incorporación tardía ao sistema educativo. Entre este alumnado podemos considerar:

- Alumnado en situación de absentismo, abandono escolar temperán e/ou desescolarización.
- Alumnado que precisa atención educativa hospitalaria e domiciliaria.
- Alumnado menor sometido a medidas de responsabilidade penal.
- Alumnado sometido a medidas de protección e tutela.
- Alumnado afectado por medidas de violencia de xénero e/ou acoso escolar.
- Alumnado pertencente a familias itinerantes.
- Atención educativa a xoves embarazadas.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC 's)

A competencia do tratamento da información e competencia dixital consiste en dispoñer de habilidades para buscar, procesar e comunicar información e aprender a transformala en coñecemento. Para desenvolver esta competencia os alumnos utilizarán as TIC nos procesos de aprendizaxe. Todas as actividades musicais pódense traballar nesta contorna.

Ditas (TIC) constitúen un dos eixos centrais da moderna sociedade da información e do coñecemento, cuxo alcance se estende a todas as parcelas da actividade humana, entre elas, a que configuran as disciplinas artísticas. Neste sentido, o carácter especializado dos estudos musicais nas súas diferentes vertentes instrumentais ou vogal pode e debe complementarse coa adecuada formación dos instrumentistas ou cantantes no campo das TIC, como elemento indispensable da formación e do exercicio profesional do futuro músico. Neste contexto, a música incorporouse progresivamente ao acelerado proceso de innovacións científicas e tecnolóxicas que propiciaron a aparición de materias ou especialidades que teñen por obxecto tanto a adquisición dunha linguaxe comprensivo e unitario de todos os aspectos relacionados coas novas tecnoloxías, como a súa utilización e aplicación musicais. Para achegar aos estudantes a un primeiro contacto coa informática musical, parece necesario introducir os elementos básicos e a toma de contacto directo con esta disciplina de tanta aplicación e importancia na formación complementaria actual e futura de todo músico. Desta forma, amplíase e complementa o proceso formativo no que tanto esta materia como o resto (incluídas as optativas) contribúen notablemente a consolidar as bases e a orientación cara a posibles estudos posteriores ou ben cara ao exercicio profesional. Para este tipo de estudos requírese un equipamento informático completo, que contemple os recursos de hardware e software adecuados, así como os elementos accesorios e periféricos adecuados.

A web do centro constitúe un punto de referencia centralizada onde se aloxa aquela información de utilidade para toda a comunidade escolar, ademais de desempeñar certo

labor de promoción do centro e das actividades que se organizan (reforzándose neste caso coas redes sociais coma Facebook e Twitter, Whatsapp...).

De vital importancia e a utilización da plataforma informática de xestión dos conservatorios CENTROS NET. Preténdese ir potenciando o uso da área do profesorado, así como da área do alumnado, onde estará dispoñible a programación didáctica e diferentes materiais relacionados coa materia: exercicios, contidos teóricos, enlaces a diferentes webs de recursos específicos, youtube, etc.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Realización de traballos monográficos de cara a súa exposición nos que o departamento implicarase no proxecto de dinamización da Biblioteca do centro e colaborando coa revista do centro “Quiroguiana”.

Audición de obras de diferentes épocas que inclúan os contidos do curso ademais de outros novos.

Dado o elevado número de concertos e actividades musicais programados no centro ao longo do curso, contéplase a posibilidade de asistir ás propostas de maior interese para o alumnado. Estas actividades de asistencia a concertos dentro do propio centro potencian moitos dos contidos intercurriculares que se presentan na programación, así como a vivencia da música dun xeito directo. Ademais fomentárase a asistencia a algún concerto fora do centro como actividade extraescolar en colaboración coa vicedirección do conservatorio.

Visualización de obras en vídeo que de algún xeito poidan estar relacionadas cos contidos de estudio.

Asistencia e organización de cursos monográficos relacionados cos contidos.

6. Secuenciación do curso

.....

6.1 Curso: 5º GRAO PROFESIONAL

6.1.1 Obxectivos

1. Coñecer os principais e mais básicos elementos e procedementos compositivos das épocas e dos autores, dende o canto gregoriano ata a actualidade, con especial incidencia nos estilos da práctica tonal: Barroco, Clasicismo e Romanticismo.
2. Analizar obras dos estilos da práctica tonal: Barroco, Clasicismo e Romanticismo atendendo aos parámetros que as compoñen con especial incidencia na tonalidade, harmonía e contrapunto (cadencias, acordes, procedementos modulatorios, notas alleas e a súa función, procedementos contrapuntísticos, etc.), temática e motívica, texturas, ritmo e dinámica.
3. Relacionar os procedementos compositivos de cada época coas estruturas formais que deles se deriven conferíndolles unha estética propia do estilo ó que pertencen.
4. escoitar internamente os tipos de acordes e as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.
5. tocar nun instrumento polifónico, e de xeito esquemático, as fórmulas harmónicas máis características das obras analizadas.

6.1.2 Contidos

CONCEPTUAIS

A ANÁLISE SONORA

- TIMBRE: Definición. Os instrumentos musicais e vocais. Rexistros, tesituras e combinacións. Principais idiomas instrumentais.
- DINÁMICA: Definición. Grao e frecuencia de contraste. Tipos.
- TEXTURA: Definición. Tipos.

A ANÁLISE HARMÓNICA (I)

- A TONALIDADE: Lineal, Pasaxeira, Bifocal, Unificada, Expandida, Atonalidade.
- A MODULACIÓN: Diatónica, Cromática, Enharmónica.
- AS CADENCIAS: Conclusivas. Non conclusivas
- OS ACORDES E AS NOTAS EXTRAÑAS: Notas de paso. Bordaduras ou floreos. Retardos. Anticipacións. Escapadas. Apoiaturas.

A ANÁLISE HARMÓNICA (II)

- DEFINICIÓN DE CONTRAPUNTO. ESTILOS.
- O CONTRAPUNTO SIMPLE: O “Cantus Firmus”. As especies
- O CONTRAPUNTO IMITATIVO: “Antecedente e Consecuente”. Xéneros imitativos: Imitación por movemento directo, contrario, retrógrado, contrario-retrógrado, aumentación, diminución, síncopas e contratempos
- O CONTRAPUNTO INVERTIBLE: Definición. Contrapunto simple, dobre e triplo. Inversións (8^a, 15^a, 10^a e 12^a)
- O CANON

A ANÁLISE MELÓDICA

- O AMBITO MELÓDICO: A TESITURA
- O MOVEMENTO MELÓDICO: A melodía segundo os intervalos. A melodía segundo os deseños.
- A CONTINUIDADE MELÓDICA: Recurrencia, desenvolvemento, resposta e contraste.
- A FUNCIÓN MELÓDICA: Primaria ou temática. Secundaria.

A ANÁLISE RÍTMICA

- TECIDOS: Homorrítmico. Polirrítmico. Polimétrico
- TEMA, MOTIVO E DESEÑO: Definicións
- O “ICTUS”: Tipos segundo sexa o comezo ou o final
- O PERIODO MUSICAL E AS SÚAS DIVISIÓNS: O inciso. A semifrase. A frase. O período
- ASIMETRÍAS: Dobre función por elipse. Contracción e dilatación. Eco. Apéndices e coda. Amplificacións.
- PALABRA E MÚSICA: Formas de relación. Acentuación e puntuación. Articulación.

ELEMENTOS E PROCEDEMENTOS COMPOSITIVOS BÁSICOS DENDE O GREGORIANO ATA A PRÁCTICA TONAL

- O CANTO GREGORIANO: signos de articulación, notación, modalidade, a melodía gregoriana, relación texto e música, tipos de execución.
- Nacemento da polifonía: o organum, o conductus polifónico, o motete, o hoquetus.
- O RENACEMENTO: motete e madrigal. O coral. Autores mais representativos
- O BARROCO: características compositivas. A ópera, o madrigal, música relixiosa e música instrumental. Autores mais representativos

- O CLASICISMO: características compositivas. Autores mais representativos.

A FORMA MUSICAL A PEQUENA ESCALA

- A FORMA MUSICAL: Definición. Elementos formais.
- FORMA DE CANCIÓN: Canción de himno ou estrofas iguais. O coral figurado. Tipos binarios de canción: (A – A¹), (A – B). O lied binario. Tipos ternarios de canción: (A–A¹-A²), (A–A¹-B), (A–B-B¹), (A–B-A¹).
- A SUITE BARROCA: Pezas principais: Alemanda – Corrandá – Zarabanda e Giga. Outras pezas: Preludio – Doble – Gavota – Musette – Minué – Paspié – Loure – Bourrée – Polonesa – Aria – Siciliana – Pavana – Pasacalle – Chacona e Rondó.
- PEQUENAS PEZAS CONTRAPUNTÍSTICAS: Pequenos preludios. A invención a 2, 3 e 4 voces.
- MINUÉ : Minué de tipo ternario. Haydn, Mozart.
- O SCHERZO: Beethoven.
- RONDÓ: Rondó de 5 períodos con 3 temas. Rondó de 7 períodos con 5 temas.
- A VARIACIÓN: A variación ornamental ou melódica.
- O LIED ROMÁNTICO: Schubert e Schumann.

PROCEDIMENTAIS

- Análise de obras ou fragmentos identificando as distintas notas de adorno.
- Análise de obras ou fragmentos identificando acordes e modulacións.
- Análise de obras ou fragmentos identificando procedementos harmónico-contrapuntísticos.
- Análise da frase musical e as súas divisións.
- Análise de obras que conteñan tódolos elementos estudados e identificación do seu esquema formal.
- Identificación auditiva dos elementos e procedementos estudados.

- Tocar nun instrumento polifónico de xeito esquemático, elementos e procedementos estudados.
- Practica-la escritura de diversos procedementos e elementos compositivos a través de pequenos exercicios preparados para tal fin.

ACTITUDINAIS

- Demostrar o interese pola materia coa asistencia regular ás clases.
- Demostrar o interese pola materia co traballo diario de aula: exercicios, audicións, análises, debates, etc.
- Realizar os traballos individuais, indicados polo profesor, fora da aula e presentarllelos para a súa corrección.
- Demostrar o interese pola materia propoñendo a análise de obras.
- Demostrar o interese pola materia propoñendo a audición de distintas músicas para ser analizadas desde diferentes puntos de vista.
- Demostrar o interese polos concertos organizados no conservatorio e fora do mesmo.

6.1.3 Avaliación

A avaliación será continua, valorando o traballo realizado ao longo do curso, a regularidade do mesmo, a súa calidade e, en aqueles apartados que esixan participación, as aportacións individuais, e o interese amosado. Na medida en que o número de alumnos o permita, levarase a cabo un seguimento pormenorizado do progreso de cada alumno de xeito individualizado. Tendo en conta que a prioridade da materia é a adquisición das técnicas e destrezas básicas necesarias para a comprensión dunha serie de elementos morfolóxicos e procedementos sintácticos que forman parte da partitura, sendo fundamental o aspecto práctico da mesma, a atención principal na avaliación será o seguimento individual do traballo de cada alumno. O outro aspecto fundamental será a evolución da capacidade de reflectir na partitura dun xeito coherente o estudado.

Criterios de avaliación

1. **Identificar mediante a análise de obras os compoñentes básicos da linguaxe musical anterior á práctica tonal.** Con este criterio poderase avaliar a habilidade do alumnado no recoñecemento dos distintos elementos estudados e a comprensión desde o punto de vista estilístico considerado sincronicamente e diacronicamente.
2. **Identificar mediante a análise de obras os compoñentes da linguaxe musical do Barroco, Clasicismo e Romanticismo.** Con este criterio poderase avaliar a habilidade do alumnado no recoñecemento dos distintos elementos estudados e a comprensión desde o punto de vista estilístico considerado sincronicamente e diacronicamente.
3. **Sinalar os elementos da linguaxe musical que lle confiren á obra analizada un determinado estilo:** preténdese avaliar a habilidade do alumnado para recoñecer os procedementos compositivos pertencentes á práctica tonal que lle conduzan a identificar un estilo e/ou un autor
4. **Expor, con base na análise de obras da época da práctica tonal, os elementos, os procedementos e os niveis estruturais que configuran a forma a pequena escala:** preténdese avaliar a habilidade do alumnado para recoñecer os criterios seguidos polo autor ou autora na elaboración da forma global da obra (criterios de proporción, coherencia, contraste, etc.), comprender a relación dos devanditos criterios cos elementos que configuran a forma a pequena escala, e determinar os niveis estruturais establecendo o papel que os elementos e os procedementos xogan dentro deles.
5. **Identificar auditivamente os elementos e os procedementos que configuran a forma pequena escala.** Con este criterio preténdese avaliar o progreso da

capacidade auditiva do alumnado a través da identificación dos elementos e dos procedementos estudados.

Mínimos esixibles

- 1. Identificar mediante a análise de obras os compoñentes da linguaxe musical das diferentes épocas especialmente o Barroco, Clasicismo e Romanticismo.**
Con este criterio poderase avaliar a habilidade do alumnado no recoñecemento dos distintos elementos estudados e a comprensión desde o punto de vista estilístico considerado sincronicamente e diacronicamente.
- 2. Sinalar os elementos da linguaxe musical que lle confiren á obra analizada un determinado estilo:** preténdese avaliar a habilidade do alumnado para recoñecer os procedementos compositivos pertencentes á práctica tonal que lle conduzan a identificar un estilo e/ou un autor
- 3. Expor, con base na análise de obras da época da práctica tonal, os elementos, os procedementos e os niveis estruturais que configuran a forma a pequena escala:** preténdese avaliar a habilidade do alumnado para recoñecer os criterios seguidos polo autor ou autora na elaboración da forma global da obra (criterios de proporción, coherencia, contraste, etc.), comprender a relación dos devanditos criterios cos elementos que configuran a forma a pequena escala, e determinar os niveis estruturais establecendo o papel que os elementos e os procedementos xogan dentro deles.

Procedementos e ferramentas de avaliación

Os instrumentos de avaliación deben ser obxectivos, fiables e ponderables, capaces de discriminar niveis de rendemento a través de escalas cuantitativas (numéricas) e cualitativas (cualificacións). A avaliación estará centrada fundamentalmente nos contidos de

tipo práctico e teórico ademais do recoñecemento auditivo de elementos estudados, priorizándose as probas escritas. Polo tanto, empregaranse como ferramentas de avaliación as seguintes: exames trimestrais teórico prácticos, audicións de partituras, observación sistemática, diaria e individual de cada alumno, material de clase do alumno, anotacións periódicas do profesor e realización de traballos en grupo nas que os alumnos deberán amosar os coñecementos adquiridos.

ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN I

- Realizar un exercicio teórico acerca dos contidos referidos ó curso.

O tempo de realización deste exercicio será de 1 hora máximo

- Realización dunha proba práctica que consistirá na análise morfolóxica, sintáctica i estilística da obra ou obras que o profesor determine dos contidos do curso.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas máximo

- Realización dunha proba auditiva que consistirá en recoñecer distintos elementos da linguaxe musical, así como, identificar a época á que pertencen.

O tempo de realización deste exercicio será de 15 a 20 minutos

Outro formato da proba será o que contemple os tres apartados anteriores nun único exercicio.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas e media máximo

ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN II (criterio de mínimos)

- Realizar un exercicio teórico acerca dos contidos mínimos referidos ó curso.

O tempo de realización deste exercicio será de 1 hora máximo

- Realización dunha proba práctica que consistirá na análise morfolóxica, sintáctica i estilística dunha obra que o profesor determine dos contidos mínimos do curso.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas máximo

Outro formato da proba será o que contemple os dous apartados anteriores nun único exercicio.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas e media máximo

Criterios de cualificación

Calibración

Realizarase, alo menos, una proba anual de calibración, onde o profesorado da especialidade acordará previamente o funcionamento da proba, e será comunicado ao alumnado, coa antelación suficiente.

Segundo o artigo 2º das Ordes do 8 de febreiro de 2008 e do 11 de febreiro de 2008 polas que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música e danza, e nos puntos 1.5 e 1.6. da Circular 21/2008 e o proceso PR76CAL (Homoxeneización e calibración), os departamentos determinarán o tipo e partes da ou das probas, así como os valores de referencia asignados as mesmas.

A nota final será a media da nota obtida nos tres trimestres, sempre que superen o 5.

A ponderación xeral dos criterios de avaliación será a seguinte:

25% conceptuais

60% procedimentais

15% actitudinais:

- Asistencia, puntualidade e comportamento **2,5%**
- Traballo de casa **7,5%**
- Traballo de aula **5%**
- **(A suma deste apartado aplicarase no caso de que o alumno/a obteña unha nota mínima de 4 nos dous apartados anteriores)**
- **Non será de aplicación na convocatoria extraordinaria de setembro.**

BLOQUES A PONDERAR

Ponderacións específicas dos criterios de avaliación dos cursos de análise 5º e 6º de grao profesional.

1. Análise harmónica **30% ***
2. Análise formal **20% ***
3. Análise melódica **25% ***
4. Análise ritmo e son **10%**
5. Análise texturas **15%**

*Estes apartados consideraranse mínimos e deberá sumar 5 puntos para aprobar o curso

[Criterios para a concesión de ampliación de matrícula](#)

Superar os criterios do apartado 8.3.2. mediante nunha proba consistente en:

- Realizar un exercicio teórico acerca dos contidos referidos ó curso.
O tempo de realización deste exercicio será de 1 hora máximo
- Realización dunha proba práctica que consistirá na análise morfolóxica, sintáctica i estilística dunha obra que o profesor determine dos contidos do curso.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas máximo

Outro formato da proba será o que contemple os dous apartados anteriores nun único exercicio.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas e media máximo

6.1.4 Medidas de recuperación

Ao seren os contidos bloques independentes e estar organizados por trimestres, estes poderán ser recuperados ao longo do curso. A media da suma destes bloques (avaliacións) dará como resultado a nota final, sempre e cando estean os tres aprobados. No caso de ser negativa a avaliación final, recuperaranse o bloque ou bloques que proceda no mes de setembro.

Os alumnos poderán acudir ás titorías coma reforzo, que en ningún caso suporá a recuperación de clases perdidas.

En caso de perda da avaliación continua, ademais da proba obxectiva final o profesor poderá solicitar periodicamente o alumnado a entrega de diversos traballos que contarán un 10% da nota final, sempre que a proba obxectiva estea superada.

Dita proba consistirá en:

- a) Realizar un exercicio teórico acerca dos contidos referidos ó curso.

O tempo de realización deste exercicio será de 1 hora e media máximo

- b) Realización dunha proba práctica que consistirá na análise morfolóxica, sintáctica e estilística dunha obra que o profesor determine dos contidos do curso.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas máximo

- c) Realización dunha proba auditiva que consistirá en recoñecer distintos elementos da linguaxe musical, así como, identificar a época á que pertencen.

O tempo para a realización deste exercicio será de 15 a 20 min.

Outro formato da proba será o que contemple os tres apartados anteriores nun único exercicio.

O tempo de realización deste exercicio será de 3 horas e media máximo

Procedementos de recuperación ordinarios

Os alumnos que na proba final non superen un ou dous bloques correspondentes aos trimestres, terán opción de realizar unha segunda proba por cada un dos que teñan avaliación negativa. Estes abranguerán os contidos mínimos. Dito exercicio realizarase ó longo do curso ou no mes de xuño, antes da reunión de avaliación por parte dos profesores.

Probas extraordinarias de setembro

- Realizar un exercicio teórico acerca dos contidos referidos aos trimestres do curso non superados.

O tempo de realización deste exercicio será de 1 hora máximo

- Realización dunha proba práctica que consistirá na análise morfolóxica, sintáctica i estilística da obra ou obras que o profesor determine dos contidos referidos aos trimestres do curso non superados

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas máximo

Realización dunha proba auditiva que consistirá en recoñecer distintos elementos da linguaxe musical, así como, identificar a época á que pertencen.

O tempo de realización deste exercicio será de 15 a 20 minutos

Outro formato da proba será o que contemple os dous apartados anteriores nun único exercicio.

O tempo de realización deste exercicio será de 2 horas e media máximo

6.1.5 Recursos didácticos

RECURSOS MATERIAIS

- Equipo de Audio, TV e Vídeo, Ordenador e software musical, Impresora e Scanner, un módulo de sons, un teclado “maestro” , un piano.
- Mobiliario: encerado, armarios, cadeiras con pala, mesa e cadeira para o profesor, papeleira, percheiro.

RECURSOS CURRICULARES BÁSICOS

- Debido á falta de textos adaptados plenamente ós contidos desta materia, recoméndanse a *Guía Analítica de FORMAS MUSICAIS para estudantes* de Llacer Plá. Ed. REAL MUSICAL e o “Tratado de Formas Musicales” de J. Zamacois.
- Partituras.

Material complementario

1. Bloc de papel pautado a 2 pentagramas (escritura pianística)
2. Lapis do nº 2 e lapis de cores, goma de borrar e afialapis.

BIBLIOGRAFÍA

- BAS, JULIO: Tratado de la forma musical de Ed. Ricordi
- GARCÍA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal de. Ed. Clivis
- J. GROUT, Donald e V. PALISCA, Claude: historia de la música occidental vol. I e II. Alianza Música. Madrid, 1988.
- KÜHN, CLEMENS: Tratado de la forma musical de Ed. Span Press Universitaria 1998
- LARUE, JAN: Análisis del estilo musical de Ed. Span Press Universitaria 1998
- PISTON, WALTER: Harmonía de Ed. Span Press Universitaria 1998

- ROSEN, Charles: El estilo Clásico: Haydn, Mozart, Beethoven. Alianza Ed. Madrid, 1986.
- ROSEN, CHARLES: Formas de sonata de Ed. Span Press Universitaria 1998
- STEVENS, Denis: la música instrumental del barroco (historia general de la música, vol. II) Ed. Istmo, Madrid, 1966.
- TOCH, ERNEST: La melodía de Ed. Span Press Universitaria.
- ZAMACOIS, JOAQUÍN: Curso de formas musicales de Ed. Span Press Universitaria.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

---

Procederáse á valoración da programación didáctica despois de cada avaliación, tendo en conta as cualificacións e o análise detallado de tódolos obxectivos e contidos incluídos.

Levarase a cabo un seguimento mensual sobre o cumprimento da programación.

O final de cada curso revisarase a consecución dos obxectivos baseándose no traballo por parte do alumnado dos diferentes cursos.

Os procedementos de avaliación a utilizar serán os seguintes:

1. **Avaliación diagnóstica inicial.** Nas primeiras clases farase un control do nivel que trae o alumnado do curso anterior.
2. **Avaliación continua ou de progreso.** Ó longo do curso farase uso das actividades e criterios de avaliación para comprobar a evolución do alumnado.
3. **Avaliacións trimestral e final.** Ó final de cada trimestre e do curso realizarase algunhas das actividades de avaliación previstas na programación, para comprobar o nivel acadado polo alumnado.
4. **Actividades de autoavaliación do alumnado.** Pódense facer diversos exercicios para que o alumnado coñeza o seu propio nivel, coma que se intercambien os exercicios para a súa corrección ou que comparen a sonoridade dos mesmos coa de outros correctamente realizados.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

Os integrantes do departamento de Fundamentos de Composición estarán atentos ao grao de cumprimento das respectivas programacións didácticas, así como da evolución de cada un dos alumnos e alumnas que cursan as materias impartidas. Nas reunións departamentais teranse en conta os indicadores de calidade de ensinanza, que marcarán as seguintes actuacións: · Grao de cumprimento da programación didáctica · Nivel de participación e asistencia ás clases · Relación de resultados cuantitativos obtidos a curto prazo · Número de actividades postas en marcha · Valoración positiva por parte do profesor · Grao de eficacia das actividades deseñadas. En vistas dos resultados obtidos, cada certo tempo pódense prever actuacións escolares e extraescolares específicas que fomenten a consecución de obxectivos marcados polas programacións. A este efecto pódense ofertar clases de apoio educativo, así como clases de apoio ao estudo que reforcen certos aspectos que demande o alumnado. Despois de cada avaliación trimestral realizaranse estudos de porcentaxes de resultado, sometendo a debate a posibles liñas de actuación, así como a posibilidade de ofrecer métodos de recuperación alternativos. Ao remate do curso realizarase unha memoria final na que se faga unha reflexión profunda sobre o grao de cumprimento da programación, así como as actuacións que foron ou que serán precisas para o futuro para o correcto funcionamento do departamento. Axuntaranse igualmente as porcentaxes de resultados por materias e a relación de actividades paralelas desenvolvidas.

En canto a autoavaliación do departamento:

1. Reparto de enquisas entre o alumnado con cuestións coma o seu nivel de satisfacción coa materia e o seu nivel de comprensión da mesma.
2. Estatísticas comparativas dos resultados entre diferentes grupos, incluíndo distintos anos e profesores.

En base ós resultados destas actividades, implementaranse as medidas correctoras oportunas.

9. ANEXOS

.....

9.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

.....

Contidos

.....

Criterios de avaliación e cualificación

.....

9.2 Probas de acceso a outros cursos

ACCESO A 5º DE GRAO PROFESIONAL

Contidos

Os recollidos na programación de 4º de HARMONÍA

Criterios de avaliación e cualificación

Os recollidos na programación de 4º de HARMONÍA

9.3 Criterios para a obtención dos premios fin de grao

.....